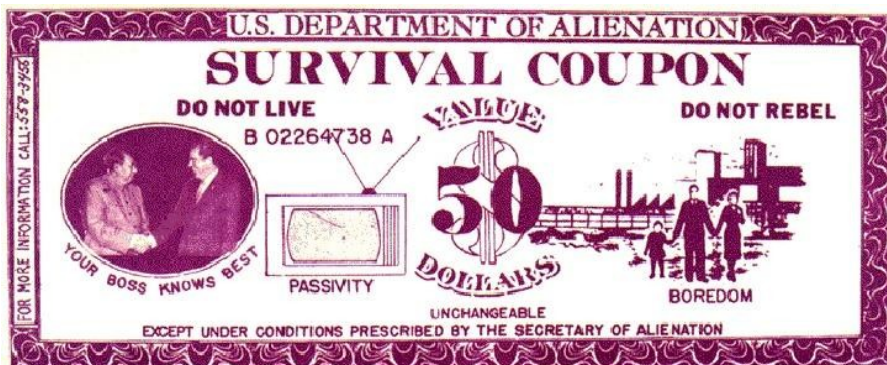

Η εξουσία των συμβουλίων

Αν είμαστε αρκετά ριζοσπαστικοί για να φανταστούμε την πραγματικότητα μιας καταστασιακής επανάστασης, μπορούμε επίσης να σκεφτούμε τις συνέπειές της. Μέχρι τώρα, οι καταστασιακοί ήταν μοναδικοί στην προθυμία τους να μιλήσουν για τις θετικές πτυχές της προλεταριακής επανάστασης, αλλά ακόμη και από αυτή την άποψη πολύ λίγα έχουν ειπωθεί για τα συγκεκριμένα προβλήματα που θα προκύψουν σε κάθε πρακτική προσπάθεια αυτοδιαχείρισης.

Αν και δεν έχουμε καμία επιθυμία να δημιουργήσουμε κάποιου είδους σχέδιο για την επανάσταση, αυτά τα ζητήματα δεν είναι στο χέρι μας να απορριφθούν - αν μπορούμε να μιλήσουμε για τα εργατικά συμβούλια του παρελθόντος, μπορούμε επίσης να μιλήσουμε για εκείνα του μέλλοντος.

Αν η αυτοδιαχείριση δεν αντιμετωπιστεί θεωρητικά ως μια σύγχρονη δυνατότητα, θα παραμείνει ένας εύκολα διαστρεβλωμένος μύθος. Η ευκολία με την οποία η καταστασιακή θεωρία μπορεί να μετατραπεί σε ιδεολογία φαίνεται πιο καθαρά στην επαναλαμβανόμενη ψιθυριστή επανάληψη ορισμένων φράσεων και ορισμένων παραδόσεων στα σημερινά "καταστασιακά" κείμενα.

Από τώρα και στο εξής, είμαστε εχθροί, όχι μόνο των pro-situs*, αλλά και εκείνων των καταστασιακών που είναι απλώς φιλό-κοινοβουλευτικοί.

Η απουσία διαρκούς πρακτικής εμπειρίας στη συμβουλευτική οργάνωση καθιστά αναγκαία μια εκτεταμένη θεωρητική συζήτηση για τη φύση μιας τέτοιας οργάνωσης. Μια παρόμοια συζήτηση ξεκίνησε μετά τη Ρωσική και τη Γερμανική Επανάσταση από τους Korch, Pannekoek, Gorter κ.λπ. αλλά τα αποτελέσματα που προέκυψαν κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου έχουν προ πολλού πάψει να είναι άμεσα εφαρμόσιμα στην πράξη.

Η Ανακοίνωση του Raoul Vaneigem προς τους πολιτισμένους σχετικά με τη γενικευμένη αυτοδιοίκηση (Internationale Situationniste No 12, ανατύπωση στο περιοδικό ANARCHY No 7, 1972) αντιπροσωπεύει μια από τις λίγες προσπάθειες μετά τον Pannekoek να θέσει θεωρητικά τα ερωτήματα που αντιμετωπίζονται σε κάθε επαναστατική κατάσταση όπου αναδύονται συμβούλια. Βασισμένες στις εμπειρίες του Μάη του '68, οι θέσεις του Vaneigem είναι σημαντικές, αλλά συνολικά δοκιμαστικές. Ένα μεγάλο μέρος του έργου ασχολείται με τη θεωρητική δικαίωση του Fourier και η ανάλυση μιας μελλοντικής συμβουλευτικής εξουσίας είναι κάπως επιπόλαιη.

Η προφητική παρατήρηση του Pannekoek ότι "όταν οι εργάτες καταλαμβάνουν τα εργοστάσια για να οργανώσουν την παραγωγή, προκύπτουν επίσης μια σειρά από νέα και δύσκολα προβλήματα" (Εργατικά Συμβούλια) δεν έχει ακυρωθεί από την τεχνική πρόοδο της αστικής οικονομίας. Η ανάπτυξη των σύγχρονων οικονομικών δυνάμεων, ενώ επέτρεψε τη ριζική επίλυση των προβλημάτων επικοινωνίας, διανομής κ.λπ. δημιούργησε επίσης μια κατάσταση που δεν είχε προβλεφθεί στην προηγούμενη συμβουλευτική θεωρία. Η ραγδαία πτώση του παραγωγικού τομέα του προλεταριάτου στις προηγμένες καπιταλιστικές χώρες έχει καταστήσει το παραδοσιακό μοντέλο της συμβουλευτικής οργάνωσης, την εργοστασιακή συνέλευση, παρωχημένο.

Το εργοστάσιο δεν μπορεί πλέον να θεωρηθεί ως η πρωταρχική βάση της συμβουλευτικής εξουσίας. Η κατάληψη των εργοστασίων θα αποτελέσει μόνο ένα από τα πολλά αρχικά βήματα προς την κατάκτηση της κοινωνίας από το προλεταριάτο -σήμερα στις περισσότερες προηγμένες οικονομίες, ο πραγματικός παραγωγικός τομέας της εργατικής τάξης αποτελεί μειοψηφία του προλεταριάτου στο σύνολό του. Έτσι, το καθήκον για μια συμβουλευτική επανάσταση, η οποία επιδιώκει να εγκαθιδρύσει μια ολοκληρωτική δημοκρατία πάνω στην κοινωνία, θα είναι να εμπλέξει, όχι μόνο τους εργάτες των εργοστασίων, αλλά όλο το προλεταριάτο στη δραστηριότητά της. Ωστόσο, η σημερινή οικονομική πραγματικότητα της αστικής κοινωνίας δεν μπορεί να ξεπεραστεί ριζικά με έναν απλό ποσοτικό πολλαπλασιασμό των συμβουλίων σε όλες τις περιοχές του προλεταριάτου. Η ίδια η συμβουλευτική μορφή πρέπει να επανεξεταστεί ενόψει ενός σύγχρονου ορισμού των "μέσων παραγωγής".

Δεν είναι πλέον δυνατό να μιλάμε μόνο για εργατικά συμβούλια με τη στενή έννοια του όρου. Η συμβατική εικόνα των εργατικών σοβιέτ είναι σήμερα τόσο αρχαϊκή όσο και ο μπολσεβίκικος ιακωβινισμός που τα νίκησε πριν από 50 χρόνια.

Δεδομένου ότι τα καθήκοντα των όποιων συμβουλίων που θα προκύψουν στο μέλλον πρέπει να επεκταθούν πέρα από τη σφαίρα της παραγωγής, η ίδια η συμβουλευτική μορφή πρέπει να επεκταθεί πέρα από το χώρο εργασίας. Σε κάθε περίοδο επαναστατικών καταλήψεων, θα χρειαστεί να γίνει διάκριση ανάμεσα σε διάφορους τύπους συμβουλίων - παραγωγικά, υπηρεσιακά, γειτονιάς κ.λπ., - αλλά μια τέτοια διάκριση δεν επιλύει σε καμία περίπτωση τις δυσκολίες που θέτει η ολική επανάσταση.

Τα συμβούλια θα εξαλείψουν αναπόφευκτα διάφορους "παρασιτικούς" τομείς της οικονομίας και αυτή η εξάλειψη θα απελευθερώσει μεγάλους αριθμούς του προλεταριάτου από την εργασία. Ταυτόχρονα, όμως, θα καταστρέψει τα συμβούλια σε αυτούς τους τομείς και θα επιφέρει την ενσωμάτωση των εκτοπισμένων σε άλλες οργανωτικές δομές.

Η πρόταση του Vaneigem να "ανοίξουν απλώς οι πύλες των εργοστασίων" σε όσους δεν συμμετέχουν με ζωτική ιδιότητα διατηρεί μια ξεπερασμένη αντίληψη για τη λειτουργία των συμβουλίων και είναι, στην πραγματικότητα, ελιτίστικη **Δεν μπορεί να υπάρξει "πρωτοπορία" των συμβουλίων, ούτε "κέντρο" αυτοδιαχείρισης.** Η επανάσταση θα είναι στα χέρια της πλειοψηφίας ή οι ιεραρχικές διαιρέσεις θα επανεμφανιστούν παρά τις πιο δημοκρατικές αρχές.

Η οργάνωση των συμβουλίων πρέπει να είναι τέτοια που να αγκαλιάζει όλη την κοινωνία. Οι συνελεύσεις θα πρέπει να συγκροτηθούν όχι μόνο στους χώρους εργασίας αλλά και σε άλλους τομείς. Η οριοθέτηση των διαφόρων καθκόντων, αρμοδιοτήτων, μελών κ.λπ. αυτών των διαφορετικών μορφών οργάνωσης θα είναι μια από τις πρώτες προτεραιότητες των συνελεύσεων.

Μετά από αυτό, ίσως **η μεγαλύτερη δυσκολία για το επαναστατικό προλεταριάτο θα είναι αυτή της αποφυγής κάθε είδους κοινοβουλευτισμού** στην οργάνωση των συμβουλίων. Η έννοια των ανακλητών, εξουσιοδοτημένων αντιπροσώπων θα παραμείνει μια καθαρά τυπική αρχή μέχρι να γίνει πρακτική πραγματικότητα. Ακόμη και μια τέτοια υλοποίηση, όμως, δεν εξασφαλίζει την επιτυχία της άμεσης δημοκρατίας.

Η εντεταλμένη εξουσία, όσο και αν είναι υπόλογη σε μια δημοκρατική βάση, εμπεριέχει πάντα τη δυνατότητα να αναπτυχθεί σε αντίθεση με μια εξουσία χωρίς διαμεσολαβητές. Σε κάθε επαναστατική κατάσταση, η γραφειοκρατικοποίηση θα παραμείνει ένα πολύ πραγματικό ενδεχόμενο - ένα ενδεχόμενο που πρέπει να αντιμετωπιστεί, όχι μόνο μέσω της εναλλαγής των αντιπροσώπων, αλλά και μέσω της συνειδητοποίησης των ιεραρχικών τάσεων που είναι πιθανό να αναπτυχθούν.

Ορισμένες μορφές οργάνωσης (συντονιστικές επιτροπές κ.λπ.) θα εκχωρηθούν με μεγαλύτερη εξουσία από άλλες και, κατά συνέπεια, πρέπει να εποπτεύονται στενά από τις γενικές συνελεύσεις.

Μόνο η συνεχής, ενεργός συμμετοχή αυτών των συνελεύσεων και, ως εκ τούτου, του προλεταριάτου στο σύνολό του θα αποτρέψει την πιθανή άνοδο οποιασδήποτε συμβουλευτικής γραφειοκρατίας.

Η ικανότητα των συμβουλίων να λύσουν το ζήτημα της δικής τους οργάνωσης θα καθορίσει την επιτυχία της αυτοδιαχείρισης. Σε κάθε περίπτωση, η διαδικασία με την οποία η λειτουργία της κοινωνίας μπορεί να περιοριστεί σε μια "απλή διαχείριση των πραγμάτων" θα είναι αναμφίβολα μακρά και πολύπλοκη.

Η εξουσία των συμβουλίων θα έχει ένα νόημα που μπορεί να δοθεί μόνο από το επαναστατικό προλεταριάτο -τα συμβούλια είναι η εξουσία του- και εκεί μπορούν να απαντηθούν τα προβλήματα που θέτει η θεωρία.

Προς το παρόν, μπορούμε μόνο να διαλύσουμε τις ψευδαισθήσεις που θα αντιμετωπίσει μια τέτοια εξουσία. Τα πραγματικά της εμπόδια μπορούν να ξεπεραστούν μόνο στην πράξη.

*υποτιμητικός όρος που αναφέρεται σε οπαδούς (παθητικούς ή ενεργητικούς) του SI

πρωτότυπο κείμενο:

<https://libcom.org/article/power-councils-point-blank>

ανάκτηση κειμένου:

https://web.archive.org/web/20020318123402fw_/http://www.geocities.com/Athens/Acropolis/8195/blasts/pointblank/thepowerofthecouncils.html